

in de tuchtzaak, waarin het Sanhedrin Jezus wikkeld, hierop niet, dan spreekt het vanzelf en toont ons het voorbeeld van apostel en profeet, van martelaar en hervormer, en bovenal van onzen Heere en Meester zelve, dat de aangeklaagde en veroordeelde alsdan zulk een vonnis voor van nul en geenerlei waardij behoort te houden, en zich te gedragen heeft, niet naar het schuldige vonnis van eene door den Heiligen Geest verlaten rechtbank, maar, bij ontstentenis van een beter Kerkelijk oordeel, naar het getuigenis van Gods Woord, gelijk hem dit door de getrouwe belijders en in zijn eigen consciëntie vertolkt wordt.

Zoo zijn dan ook de profeten en apostelen, in weerwil van zulke vonnissen, steeds met de bediening van hun ambt voortgegaan; en onze Heere Jezus Christus zelf, hoewel door de Joodsche Synode te Jeruzalem, die Sanhedrin heette, geheel vervloekt en uitgeworpen, is niettemin tot op den huidigen dag zijn profetisch en priesterlijk en koninklijk ambt blijven bedienen en bedient het nog.

Al wie door eenige Kerkelijke rechtbank op aarde uit zijn ambt en bediening ontzet wordt, mag derhalve nimmer aan deze ontzetting vrijheid ontleenen, om zijne bediening te onderlaten, tenzij het hem op goede en deugdelijke gronden gebleken zij, dat de op aarde gewezen uitspraak tevens de uitspraak van zijn Koning daarboven in de hemelen zij.*)

Gegrepen door, innerlijk gebonden aan deze kerk-norm, door Kuiper zoo helder geformuleerd, zijn de in '44 en volgende jaren geschorste ambtsdragers hun ambt blijven bedienen. Christus ontsloeg hen niet — zouden ze dan mogen staken?

Zij hebben ook in dit opzicht het geloof der afscheidings- en doleantie-vaderen nagevolgd, aanschouwende de uitkomst van hun wandel.

Zij mochten, ze konden niet anders.

Want ze wilden, het koste wat het koste, in Christus' kerk blijven.

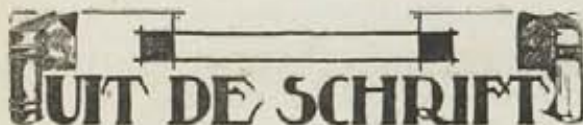
Ze wilden, het koste wat het koste, in Christus' dienst blijven.

En ze weigerden de wet van de kerk te conformeren aan de practijk van de kerk.

Want als de wet van de kerk, aangepast wordt aan het leven van de kerk dan is de eenige vrucht het bederf van de kerk.

C. V.

*) Afwerping van het juk der synodale hiërarchie, p. 12.

UIT DE SCHRIFT

god zegt: „memfomai”.

..... welk verbond met Mij zij vernietigd hebben..... Jeremia 31:32.

Want indien dat eerste (verbond) onberispelijk geweest ware, zoo zou voor het tweede geen plaats gezocht zijn geweest. Want (hen) berispende zegt Hij tot hen..... zij zijn in dit mijn verbond niet gebleven..... Hebr. 8:7, 8, 9.

Laat ons eens even ons verdiepen in onderstelde gevallen.

Stel eens, dat ergens in een kerk de leden en de vergaderingen langen tijd niet geleefd hebben naar de bestaande orde, omdat ze daarin niet zijn blijven staan, omdat ze die hebben overtreden, en stel eens, dat nu ineens iemand zegt: maar dat moet anders worden! — betekent dat zeggen zelf dan reeds een veroordeeling van de kerken-ordening, van het kerkstatuut, van de kerkelijke formulieren? Of is het misschien een erkenning, dat er iets gebeuren moet van binnen, zóó dat men meer ieder persoonlijk gaat leven naar de bestaande orde?

Stel eens, dat in een bepaalde trouwverbintenis er iemand opstaat, die „berispende” verklaart, dat het den laatsten tijd niet goed ging in die verbintenis, en dat hij daarna toevoegt, dat men niet naar den regel der verbintenis heeft geleefd, „berispt” die mensch dan „den regel” of „het leven onder den bestaanden regel”?

Stel eens, dat anno 1948 in een groot deel der nederlandsche pers geklaagd wordt: „na de bevrijding van 1945 ging het mis in Nederland”, en dat de redactie van die klagende pers haar klacht adstrueert door de opmerking, dat ze in Nederland de grondwet hebben geschonden, critiseert die redactie dan die grondwet of soms het spel, dat ermee gedreven is?

En als die kerkmensen, die bondgenoot, die dagbladredacteur in die onderstelde gevallen nu zeggen, ieder op eigen terrein: het moet anders! — willen zij dan een ANDER statuut voor de kerk, een ANDERE substantie voor het trouwverbond, een ANDERE wet met ANDERE beloften en ANDERE bevelen, of willen ze soms een MEERDERE werking van den Geest, opdat die de betrokkenen stuk voor stuk beter doe leven naar de bestaande verordeningen? En het overtreden doe ophouden?

En stel eens, dat er tot en over die doleerende kerk, die benuwde verbondsgemeenschap, die bezwaarde redactie een Stem van Boven kwam, zeggende: „Ik heb uw gebed verhoord, Ik zal in die kerk, dien vriendschapskring, dat volk meer van mijn Geest geven dan Ik te voren deed, en Ik zal gaan genezen van de hiërarchie in de kerk, zoodat ieder zich de kerk-zaken weer persoonlijk voor zichzelf gaat aantrekken, en Ik zal gaan genezen van den individualistengeest in de liefdesverbintenis, zoodat elk voor zich de zaken weer individueel zich gaat aantrekken en niet altijd op den ander ziet, en Ik zal gaan genezen van den Jan Salie-geest onder het volk, die alle zaken van volk en wet maar leert overlaten aan de regeeringsorganen, en Ik zal maken, dat de leden van de natie zich weer zelf, persoonlijk, voor de zaken van grondwet en recht aansprakelijk stellen, wel, dan geeft die Stem van Boven inderdaad „betere” beloften dan vroeger; maar geeft ze soms andere? En zou zij het goed vinden, als wij allen onze dankbaarheid voor dat genadige woord van die Goddelijke Stem nu eens hierin gingen toonen, dat we zeiden: die oude kerkregel was niet veel zaaks, die was maar uitwendig, die trouwbelofte had niet veel om het lijf, ze was alleen maar een formalistisch gedoe, en die voormalige grondwet was niet meer dan een formeel nationaal-politiek gedoe, te bloot uitwendig, en ruw-collectief, maar voortaan zal de Spreker van die Stem van Boven Zijn zaken grondig anders inrichten, Hij zal een nieuwe orde scheppen en afkondigen, waarin Hij grondrechtelijk zich enkel en alleen verbonden behoort te achten aan de vrome kerkleden, en aan de wedergeboren liefde-belovers, en aan de trouwe, de voor 100 pct. volle burgers, en de rest, nu ja, die zal Hij nog maar zoowat opschepen met een formeel-uitwendig-collectief Reglement, dat echter ook weer „maar uitwendig” is, en waarvan Hij Zelf terdege weet, dat het toch niemand van de anderen wezenlijk interesseeren zal? Ik zeg: zou de Spreker van die Stem van Boven zulk een uiting van „dankbaarheid” voor zijn „betere beloften” goedkeuren?

Ik denk dat allen, ook Meynen en Ridderbos, ook Bruins Slot en Schouten, zouden roepen: neen, o neen. En dat ze ons zeggen zouden: houdt op met die tastbare dwaasheden.

En wij zouden het op dat punt eens zijn.

Maar waarom luisteren dan zooveel, die — en nu noemen we geen namen meer — in en om een synode precies zóó hooren redeneeren, naar zulke betoogen als naar de hoogste wijsheid: tenminste „menschelijk-vol-maakt”?

Want inderdaad: het zijn er velen.

Ze hooren Jeremia exegetiseeren.

Ze hooren de exegeten verklaren: volgens Jeremia 31 heeft de Stem van Boven gezegd: het gaat niet goed tot nu toe, ze hebben Mijn Verbond vertreden, ze hebben in massa's de zaken van Israël maar aan anderen overgelaten, en er geen zaak van persoonlijke, individuele verantwoordelijkheid van gemaakt; maar nu ga Ik hun mijn Geest geven, die hen weer leeren zal, van Israël's zaken een zaak van ieders eigen verantwoordelijkheidsbesef te maken; en Ik geef in dezen betere beloften.

En nu gaan die vele luisteraars scherper luisteren.

Want ze hooren de exegeten daarna concludereen; en ze gaan beleven, dat die exegeten hun conclusies als even zoovele dogma's dicteeren aan alle kerkleden: derhalve maakt de Spreker van de Stem van Boven dus een totaal ANDER verbond, met geheel ANDERE statuten, en ANDERE beloften en een ANDERE Grondwet, en wie niet uitverkoren is om mee te doen van uit het diepe hart, nu ja, die laat Hij maar zoowat meeloopen in den tros, en laat hun af en toe met barsche stem voorlezing doen van de nog niet heelemaal af te schaffen gemeenschaps-ordeningen, bloot uitwendig overigens. Maar zijn echte verbond, dat gaat Hij alleen aan met die uitverkorenen. De meeloopers in den tros, die laat Hij afschepen met wat oude plunje van die vroegere gemeenschapsbepalingen. Maar het nieuwe, dat is heel wat ANDERS, en dat is voor zijn verkorenen, NA hun wedergeboorte.

En nu gaan de hoorders van die exegeten applaudiseeren: dank u voor uw dogma, en we zullen 't óók zóó leeren;

en in bond gaan ze samen, wie hen niet wil volgen in het leeren van de dictaten hunner logica, bij duizenden uit de kerk werpen, als niet belovende niets te leeren wat niet in alles overeenkomt met de resultaten van die exegeten, gedichteerd als axioma's voor de gesubaltemeerde dogmatici en confessoren.

Ze doen wat Meynen-Ridderbos-Bruins Slot-Schouten in die hierboven eerst geteekende verbanden dwaasheid zouden noemen, en nog eens dwaasheid.

Ik zie hier een vinger waarschuwend opgestoken. En ginds nog een. Ineens gaan er heel wat vingers omhoog. Ik hoor van allen kant me vragen: maar er staat toch, dat God zelf berispt? Dat Hij zelf zijn oude verbond berispt? En versachtelijk van zijn eigen werk-van-certijds toef: oude boedel, bloot-uitwendige relatie?

Maar staat dat er wel waarlijk?

Zeker, we treffen een grieksch woord aan in Hebr. 8

vs 7 en 8, dat in onze vertaling samenhangt met „berispen”. „Niet onberispelijk”, dat vroegere. „Berispende” treedt de Heere God op.

Maar wat wil „berispen” zeggen? Wat is van het grieksch woord de beteekenis?

Het kan zeggen: niet voldaan zijn over iets, ontevreden zijn met iets. Iemand, die verklaart: het gaat niet goed, zóó als het nu gaat, die treedt op als zoo'n „berisper”. Wij denken bij „berispen” aan iemand, die standjes uitdeelt, die personen aanvalt; er zijn rechtsgemeenschappen, waarin „een berisping” een zachttaardige, maar niet dreigingloze vorm van tuchttoefening over personen is. Maar in de grieksch taal kan het werkwoord „memfomai” (door „berispen” vertaald) ook beteekenen: zijn ontevredenheid of onvoldaanheid betuigen, later merken dat men bezwaard, of nog niet over de uitkomst voldaan is. Zelfs wie zou zeggen: „dankbaar, maar niet voldaan”, die spreekt zijn „memfomai” uit, al is hij ook dankbaar. Alle revolutie begint met het zeggen: „memfomai”. En alle reformatie vangt met hetzelfde woord aan: „memfomai”. En alle voortgaande reformatie eveneens (dankbaar, maar niet voldaan). Alle „bezwaarden” in een kerk zeggen: „memfomai”. Prof. Veenhof schrijft over: „memfomai”-zeggers over en onder de synoderatie. De Heer Jan Schouten zegt in de Tweede Kamer: „memfomai”: het gaat niet goed, het moet anders. Maar hij wil geen verandering van grondwet, althans niet nu. Hij wil alleen maar, dat ze er naar zullen handelen, en dat de slapers wakker worden. „Memfomai” kan beteekenen: bezwaren zien, doleeren, zijn beklag doen of: klagen.

Ook de bijbel en de grieksch vertaling van het Oude Testament kennen het woord in dezen zin. In dit alles schreef Job God geen ongerijmde dingen toe (Job 1:22): hij beklagde zich (nog) niet over God; de grieksch vertaling zegt: Job sprak niet aangaande God: memfomai. Tot Abraham spreekt de Heere: wandel voor mijn aangezicht en wees oprecht; de grieksch vertaling zegt: wees onberispelijk; laat mij niet over u te klagen hebben (Gen. 17:1). Job was „vroom” (1:1, 8); dat zegt God zelf (2:3); en Elifaz verklaart, dat een mensch het nooit zoo ver brengt als God in het niet-noodig-maken van de klacht van een ander, die zou zeggen: memfomai, — ik vind, dat het daarginds niet goed gaat (4:17; vgl. 15:14; 22:3; 33:9; 9:20; 12:4).

Zoo constateert ook Paulus van zichzelf, dat in zijn farizeeuwsche periode geen enkele van zijn superieuren aangaande hem kon zeggen: „memfomai”: hij leefde strikt naar den regel, dien zij hem geleerd hadden. Indien zoo'n farizeeuwsche meester toen reeds wel zou gezegd hebben: „memfomai”, wel, dan zou niet de farizeeuwsche regel, doch de leerling Paulus zijn gedesavouerd door zulke Gamaliëls. Een examiner, die tot den geëxamineerde bij den uitslag zegt: „memfomai”, veroordeelt immers niet zijn eigen onderwijs, doch de ontrouw of de onbekwaamheid van den leerling?

Hoewel, het kan soms zijn, dat het „memfomai” van den leeraar-examinator toch verder gaat, dan alleen het individuele geval van dien éénen gedropen leerling. Misschien denkt hij, als er vele leerlingen zakken: de school moet nog meer haar best gaan doen voor de discipelen, ze zijn zoo hardleersch, het peil zakt overal, — weet ge wat? we zullen ons nóg meer met de leerlingen gaan bemoeien. We zullen den leerling gaan bijwerken, meer zorg besteden aan de pupillen onzer school, opdat haar naam goed blijve, en de resultaten van het onderwijs ons als leermeesters niet beschamen, straks in de toekomst. Dan begint de leeraar met bijlessen. Met sterker privé toezicht. Met scherper tucht. Maar ook, wanneer hij den te zwakken leerling bijlessen geeft, en hem met anderen extra bewerkt, ook dan wil hij geen andere leerstof hem geven (als ware dié berispelijk). Maar hij wil met „betere beloften” de heele zaak nu eens nieuw aanpakken, opdat de oude leerstof eindelijk er in moge gaan als gesneden koeck. En „HEEL” de school er kome.

Hier is „memfomai” een critiek op behaalde resultaten, — hoe en om wat oorzaak dan ook.

Ook elders treffen we het woord in zulke beteekenissen.

Zóó zijn er, zegt Paulus, bezwaarden in de kerk. Als iemand tegen iemand eenige klacht heeft, d.w.z. als hij in gemoede verklaart: het gaat niet goed, memfomai, — wel, dan moet men zich niet van zoo'n gravamen afmaken, en vooral niet gaan dreigen en citeeren, maar dan moeten ze daar in de kerk elkaar verdragen (het samen uithouden) en daarin elkaar gunst bewijzen (Col. 3:13). Als in de kerk murmureerders zijn, dwaalleeraars, die zich niet willen voegen onder de van God gestelde kerkelijke ordeningen (want ze doen net als Korach, Judas, vs 11), dan zijn die scheurmakers ontevreden met hun lot; ze zeggen: memfomai, het is niet in orde, de dingen moeten anders, ik moet een andere plaats hebben in de kerk.

En — als tenslotte Paulus in Rom. 9 de doordringende prediking doet van Gods volstrekte soevereiniteit, die Hem doet zich ontfemen over wien Hij wil, en laat verharden, dien Hij wil, dan hoort Paulus iemand tegenwerpen: Wat klaagt Hij dan nog? (Rom. 9:19). In het Grieksch staat: waarom komt Hij dan nog voor den dag met